

# Niyet üzerine

## Abdullah Bey: “Niyet sevabı günaha, günahı sevaba nasıl çevirir? Bunu örnekle açıkla mısınız?”

Niyet ile îmân birbirini doğuran, birbirini doğrulayan, birbirini gerekli kılan, birbirini tamamlayan iki temeldir. Îmân ve îtikat, hâlis ve makbul niyetin tarlasıdır. İyi bir niyet de doğru îmanın ve îtikadın meyvesidir.

Peygamber Efendimiz’e (asm), hicret edenlerin arasında birisinin, sadece bir kadını nikâhlamak niyeti taşıdığı, bunun için hicret ettiği bildirilir. Peygamber Efendimiz (asm): “Ameller niyetlere göredir. Herkese ancak niyet ettiğinin karşılığı vardır. Kimin hicreti Allah ve Resûlü için ise, hicreti Allah ve Resûlü içindir. Kimin de hicreti dünya malı veya nikâhlayacağı kadın için ise, hicreti onun içindir” buyurur.<sup>1</sup>

Bedüzzaman Hazretlerinin ifâdesiyle niyet eşyanın mahiyetini değiştirir. Günahı sevaba, sevabı günaha çevirir. Niyet; âdî, ama ibâdet kastıyla yapılan bir hareketi ibâdete; gösteriş için yapılan bir “görünüşte ibâdeti” de günaha dönüştürür. Meselâ, varlıklara sebepler hesabıyla bakılırsa cehâlettir; Allah hesâbıyla bakılırsa mârifet olur, ilim olur, irfân olur; îmânı olgunlaştırır.<sup>2</sup> Yine meselâ yoldaki taşları Müslüman’ın ayağına takılmasın ve zarar vermesin diye kenara atmak sevaptır, hayırdır, güzeldir, ibâdettir. Bu işi yaparken, dikkat etmesine rağmen sehven birisine zarar verse özür diler, zarar verme kastı ve niyeti olmadığından, günahattan da muâf olur. Yine bu işi yaparken yolun sertleşmesi ve oturması için döşenmiş taşları da sehven ayıklamış ve atmış olsa, bilgi eksikliğinden doğan zararı telâfi eder. Niyetinin sıhhatinden dolayı günahkâr olmaz, sevabında eksilme de olmaz.

Fakat aynı davranışı kötülük yapmak ve zarar vermek niyetiyle yaparsa, yaptığı iş ibâdet olmaz, günah bir fiil olur.

Peygamber Efendimiz (asm) bu hususu şu vecîz hadisiyle ifâde buyurur: “Mü’min’in niyeti amelinden hayırlıdır. Münâfığın ameli ise niyetinden hayırlıdır. Herkes kendi niyetine göre amel işler. Mü’min hayır ve iyilik niyetiyle bir amel işlediğinde kalbinde bir nûr ve feyiz bulur.”<sup>3</sup>

Bu hadislerin tefsîri sadedinde Saîd Nursî Hazretleri, niyetin sıradan âdetleri ve âdî davranışları ibâdete çeviren pek acîp bir iksir, bir mâye ve bir rûh olduğunu, ölü

halleri ibâdetle canlandırdığını kaydeder. Bedüzzaman'a göre niyetin rûhu ihlâstır. Öyle ise gerçek kurtuluş ancak ihlâs ile mümkündür. Az bir ömürde, bütün lezzetleriyle ve güzellikleriyle Cennet ancak böyle bir hâlis niyetle kazanılır. Çünkü niyet ile insan dâimî bir şâkir olur, dâimî şükredici olur; dâimî şükür sevabı kazanır.<sup>4</sup>

Niyetin mahşerdeki yansımasını Peygamber Efendimiz'den (asm) dinleyelim:

\* “Allah hak edenlerin üzerine azabı indirdiğinde bazı salih kimseler de ölürler. Onlar da diğerleri ile birlikte helâk olurlar. Sonra âhirette niyetleri ve amelleri üzerine diriltirler.”<sup>5</sup>

\* “İnsanlar niyetlerine göre diriltilecek ve hesaba çekilecektir.”<sup>6</sup>

\* “İnsanlar niyetlerine göre dirilirler ve haşrolunurlar.”<sup>7</sup>

\* “Kıyâmet gününde aleyhinde ilk önce hüküm verilmek üzere, şehit olduğu bilinen bir kimse getirilir. Allah ona olan nimetlerini anlatır. O da mazhar olduğu nimetleri hatırlar. Allah:

“Ne amel işledin?” diye sorar. Adam:

“Senin yolunda cihad ettim ve nihâyet senin için şehid düştüm” der. Allah:

“Yalan söyledin. Bilakis sen cesâretlidir desinler diye savaştın. Senin için öyle de denilmiştir” buyurur. Başka bir hayırlı ameli bulunmadığından, emir verilir de yüzü üzerine sürüklenerek Cehenneme atılır.

Sonra ilim öğrenmiş, öğrendiğini başkasına öğretmiş ve Kur’ân okumuş bir kimse getirilir. Allah ona da nimetlerini hatırlatır, o da itiraf eder. Sonra Allah ona:

“Ne amel işledin?” diye sorar. O:

“Senin rızan için ilim öğrendim. Onu başkalarına öğrettim. Senin için Kur’ân okudum” der. Allah:

“Yalan söyledin. Bilakis sen âlim denilmek için ilim öğrendin. Ne güzel okuyor desinler diye Kur’ân okudun. Hakikaten senin hakkında bunlar da söylendi” buyurur. Başka bir hayırlı ameli bulunmadığından, emir verilir de, yüzü üzerine sürüklenerek Cehenneme atılır.

Sonra Allah'ın kendisine her çeşit maldan bolca verdiği bir kimse getirilir. Allah ona nimetlerini hatırlatır. O da hatırlar. Sonra Allah ona:

“Ne amel işledin?” der. Adam:

“Verilmesini istediğin yerlere senin rızan için bolca verdim” der. Allah:

“Yalan söyledin. Benim için vermedin. Ne cömert bir kimsedir desinler diye verdin. Nitekim hakkında böyle de denilmiştir” buyurur. Nihayet, başka bir hayırlı ameli de olmadığından, emir verilir de yüz üstü sürünerek Cehenneme atılır.<sup>8</sup>

**Dipnot:**

(1) Buhârî, 1,50; Müslim, İmâre, 155; Riyâzu’s-Sâlihîn, 1; Câmiü’s-Sağîr, 1/1;

(2) Mesnevî-i Nûriye, s. 45;

(3) Câmiü’s-Sağîr,4/3810;

(4) Mesnevî-i Nûriye, s. 61;

(5) Câmiü’s-Sağîr, 955;

(6)Câmiü’s-Sağîr, 1436;

(7) Câmiü’s-Sağîr, 3890;

(8) Müslim, İmâre, 152